

vissza s az akarás titkát a *koncentrált* erős, önkéntes figyelemben látja. Ehhez a magasabbrendű ember eljuthat sok gondolkozás után is, de a kevésbé magasrendűek minél „naivabbak“, reflektálatlanabbak, annál inkább érhetik el a koncentrált figyelem fokát; „az a képzet dönti el akaratumkat, mely leköti figyelmünket“ (W. James). — *Masson-Oursel* felhívja a figyelmet az egyik akaratbetegségre: a *skrupulozitásra*. Nem szabad félni a nehézségektől, mondja, mert akkor legyőznek bennünket! Nézzünk szembe velük félelem nélkül, azzal a meggyőződéssel, hogy ki kell lábálnunk a nehézségek hínárjából s mert *kell*, tehát sikerülni is fog! — Az utolsó cikk *Delacroix* elméletét vonultatja fel: az elhatározás, sem az értelem, sem az akarás munkájából nem áll elő egyedül, hanem a *teljes személyiségünk* súlyának odavetéséből valamely választható lehetőséghez. Az tud igazán akarni, aki igazi, teljes személyiség, vagyis akinek van egy eszménye, melynek szolgálatában áll, melynek kedvéért egyre jobban egységesíti önmagát. — A *márciusi számban* az *alkotás* lélektani elemzésével és feltételeinek megállapításával foglalkoznak a folyóirat szerzői („Apprenons à créer“). Általában nem mutatnak különösen érdeklő új, mozzanatra, hangsúlyozzák a *tudattalan* lelki élet, az előkészítő gondolkodás és ötletnek, az alkotó munkához szükséges szellemi-pszichés mozgékonyiságnak, a lelki *egyensúly* könnyű bomlásának és visszaállásának nagy jelentőségét, az *érzetem* inspiráló és impulzus-adó szerepét, az alkotók *típusait* (a tervet „logikusan kidolgozók“ és az ihletre támaszkodók“), elemzik az *invenciót*, stb. *Alain* rámutat a *szokás* és *utánzás* hátráltató jellegére az újat teremtő alkotásban; „alkotni, mondja, annyit jelent, mint elfordulni a szokványos megoldásoktól s egyenesen a dolgok lényegéhez, természetéhez fordulni“. *Nicolle* kiemeli a fantázia nevelésének fontosságát; az alkotó munkások nevelődését meggátolja a túlzóan uniformizáló nevelés. — „*Hogyan lehet jól és olcsón dolgozni?*“ e kérdésre felelnek az áprilisi füzetben az írók. Szellemi munkánál, a tárgyat jól felfogni (lényegismeret) az anyagot áttekinteni, (differenciálás), majd egybefoglalni (szintézis,) mégpedig egytetemesítésre törekedve, — ez a jó módszer (*Montmasson*). A gyors munkásság nem azonos az izgatott, *ideges*, kapkodó munkával (*Bretèche*); kell hozzá *érdekeltség* és *energia* (*Aurel*); a *jó kezdet*, ha lassú is, nagyon fontos (*Didier*); az okok keresése, az okszerű belátás a teendőbe meggyorsítja a munkát és átvihetővé teszi az ügyességet más terekre is, (*Drabowitch*); meg kell őriznünk mozgásos mechanizmusaink frissességét (*Caulaud*). Több cikk az egyes munkaterületeken kifejthető munkatevékenységekre tesz megjegyzéseket. Figyelemreméltó a *női munka értékeléséről* szóló elmefuttatás, mely a nők ismeretes lélektani értékeit veszi alapul (*Sauge*) és a *vizsgákra való előkészületre* tanácsokkal szolgáló cikk (*Masson-Oursel*). Ez utóbbi a helyes időbeosztásnak, az írás- és szóbeli vizsgálatokon megőrzendő nyugodtságnak, a tudásunkban való bizalomnak és biztonságnak önneveléssel való elérésére nyújt megszívlelendő tanácsokat.

(V. H.)

Die Arbeitsschule 49. évf. 3. szám.

Fontosabb cikkei: V. Hertlein egy egész délelőttöt kitöltő munkát, ill. tanítást közöl a kertészeti ismeretek köréből. A reggel 7 órakor gyülekező szakiskolai (Berufsschule) II. oszt. tanulók a tanító vezetésével legelőször körüljárják az iskolakertet. Sétájuk közben megfigyelik a növények fejlődését, a

növényekkel végzett kísérletek eredményét; ebből tanulságokat vannak le. Észrevételeiket egy ezzel megbízott tanuló feljegyzi. Ugyanekkor egy másik tanuló — társainak megállapítása alapján — az elvégzendő munkákat jegyzi fel. A séta után a csoportokra osztott tanulók megkapják a részükre kijelölt munkákhoz szükséges eszközöket és munkához látnak. A tanító minden csoport munkáját ellenőrzi. A munkát a tanulók kb. $\frac{3}{4}$ órakeretben abbahagyják. Eszközök megtisztítása és egy rövid pihenő után megkezdődik az elméleti oktatás a tanteremben. Az ezen órára kitűzött kérdés: Hogyan érhető el a vetőmagvak kifogástalan csírázása? Különböző, részben előzőleg megkezdett kísérletek révén és képek felhasználásával a tanulók megállapítják a csírázás feltételeit. A 4. óra a kertészettel kapcsolatos számolás és rajzolás szolgálatában áll. Mivel eredményes kertészeti munka, a gyakorlati készség mellett, csak a célszerű beosztással és tervszerű megmunkálással érhető el, nélkülözhetetlen a rajzolás és számolás. A tanulók önállóan elkészített tervrajzait a tanító vászonra vetíti és megbeszéli velük a tervek előnyeit, hátrányait.

Igen érdekes cikket közöl J. Hartisch „*A növény nedvkeringéséről* (kísérletek és modellek)“ címmel. A vizet mozgásba hozó erők közül a gyökérvonást, a levelek párolgásánál fellépő szívóhatást és a hajcsővésséget tárgyalja bővebben. A növényben keringő nedvet kísérletileg kimutatva, cserép-növényekkel háromféle formában mutatja ki a gyökérvonást. Majd megmutatja, hogy a növények melyik részében halad felfelé a víz. Ez szükségessé teszi, hogy megismertesse a növény keresztmetszetét, amit mikroszkóp segítségével ér el. A könnyebb megértést segíti elő itt közölt három modellje. A továbbiakban a párolgás okozta szívóhatást tárgyalja (2 kísérlet növényekkel), majd megismerteti a levél szerkezetét. A leveleken található szájnnyílások működését egy szellemesen összeállított modellel érteti meg.

H. Marx: „*Az iskolakert és annak kialakulása*“ címen leírja, hogy néhány héten belül hogyan rendezte be az iskolakertet. Iskolájuk decemberben kapta meg a területet. A tanulók ennek néhányszori megtekintése után hozzáálltak az előkészítő munkákhoz. Amikor az idő már kedvezőbbre fordult, megkezdődött a gyakorlati kivétel. Az egyik osztály, csoportokra osztva, kijelölte és elkészítette az utakat. Egy másik osztály megépítette az út mentén húzódó deszkakerítést, míg a másik három oldal mentén egy harmadik osztály a drótkerítést építette meg. A második héten elkészítették a kaput és a szerszámkamrát. Ekkor kezdték meg az ágyások és a hidegágy elkészítését. Legtöbb örömet szerezte a lugas megépítése. Ezt a folyóirat 6. számában írja le részletesen a szerző. Itt közli a további munkákat is a kacsas- és tyúkólak, a nyúlketrecek, a galambház, a kacsamedence stb. megépítését. Ugyancsak a tanulók fektették le a vízvezetési csöveket, a világító vezetékét, ők építették meg a zuhanyokat, a tornaszereket, sőt egyszerű kerti bútorokat is készítettek. Az író számos számadatot és képet, ill. szerkezeti rajzot is közöl. — A folyóirat e számának többi cikke a kézimunka köréből van véve, ill. azzal van kapcsolatban. (Húsvéti munkák. A tudás a kézimunkatanításban. Az első hetek kézimunkája. Egy vidám új tekejáték.)

(h. m.)